

Lausuntopyyntö Väyläviraston ohjelmakokonaisuudesta

Khall 09.06.2026 § 139
378/00.02.01/2026

Valmistelija Hallintojohtaja Kyllönen Pinja, puh. 044 7255223

Johdanto

Väylävirasto pyytää lausuntoanne väyläverkon ohjelmakokonaisuudesta vuosille 2026–2034 31.8.2026 mennessä.

Tausta

Väyläverkon tulevaisuuden näkymistä on saatavilla aikaisempaa selkeämmin tietoa uuden ohjelmakokonaisuuden myötä. Väyläviraston ohjelmakokonaisuuden muodostavat perusväylänpidon suunnitelma, suunnitteluohjelma, investointiohjelma ja ohjelmakokonaisuuden raportti, jotka toteuttavat valtakunnallista liikennejärjestelmäsuunnitelmaa, eli Liikenne 12 -suunnitelmaa.

Ohjelmakokonaisuuden tavoitteena on lisätä läpinäkyvyyttä, tukea pitkäjänteistä päätöksentekoa ja helpottaa kokonaisuuden hahmottamista päättäjille, sidosryhmille ja kansalaisille. Ohjelmat on laadittu Liikenne 12 -suunnitelman rahoitusohjelman sekä kehys- ja talousarviopäätösten asettamissa rajoissa. Perusväylänpidon rahoitustaso on erittäin niukka, ja väylien kehittämistarpeet ylittävät toteuttamismahdollisuudet moninkertaisesti.

Pyydämme avoimella lausuntopyynnöllä sidosryhmien näkemyksiä Väyläviraston ohjelmakokonaisuudesta vuosille 2026–2034 seuraavien kysymysten kautta. Hyödynnämme sidosryhmien palautteita seuraavan ohjelmakokonaisuuden valmistelussa, joka on jo käynnissä.

Tavoitteet

Pyydämme jatkotyön pohjaksi lausuntoja erityisesti seuraavista asioista:

1. Toteuttaako ohjelmakokonaisuus mielestänne parhaalla mahdollisella tavalla Liikenne 12 -suunnitelmassa sille asetettuja tavoitteita ja linjauksia?
2. **Perusväylänpidon suunnitelma:** onko perusväylänpitoon osoitettu rahoitus kohdennettu perustellusti ja vaikutukset kuvattu ymmärrettävästi?
3. **Suunnitteluohjelma:** mitä suunnittelukohteita tulisi edistää lähivuosina? Mitä perusteluja näiden edistämiseksi on?
4. **Investointiohjelma:** miten muuttaisitte ohjelmaa seuraavan päivityksen yhteydessä sille määritetyn talouskehityksen puitteissa? Millaisia positiivisia vaikutuksia muutoksella saavutettaisiin?
5. **Ohjelmakokonaisuus:** miten koette sen, että Väyläviraston ohjelmat esitetään nyt yhtenä kokonaisuutena?

6. Miten muuten haluatte kommentoida ohjelmakokonaisuutta?

Linkit

<https://www.vayla.fi/ohjelmakokonaisuus> - Verkkosivuilta löytyy tiivistetysti tietoa ohjelmakokonaisuudesta sekä kunkin ohjelman tai suunnitelman julkaisu.

Esittelijä Kaupunginjohtaja Juntunen Juhana

Päätösehdotus

Kuhmon kaupunginhallitus päättää esittää lausuntonaan Väyläviraston ohjelmakokonaisuudesta vuosille 2026–2034 seuraavaa.

1. Ohjelmakokonaisuuden suhde Liikenne 12 -suunnitelmaan

Kuhmon kaupunki katsoo, että ohjelmakokonaisuus toteuttaa Liikenne 12 -suunnitelman tavoitteita rakenteellisesti ja periaatteellisella tasolla hyvin. Kokonaisuus perustuu selkeästi määriteltyihin tavoitteisiin (toimivuus, turvallisuus ja kestävyys), ja ohjelmien keskinäinen kytkentä tukee pitkäjänteistä liikennejärjestelmätyötä.

Käytännön toteutuksessa ohjelmakokonaisuus ei kuitenkaan riittävästi turvaa koko maan tasapainoista saavutettavuutta. Investointien ja suunnittelun painottuminen suuriin kaupunkiseutuihin heikentää harvaan asuttujen alueiden, kuten Kainuun ja Kuhmon, liikennejärjestelmän toimivuutta. Kuhmon kaupungin näkemyksen mukaan Liikenne 12 -suunnitelman tavoite koko maan saavutettavuudesta ei toteudu täysimääräisesti.

2. Perusväylänpidon suunnitelma

Perusväylänpidon rahoituksen kohdentaminen on kuvattu selkeästi ja sen priorisointiperiaatteet ovat perusteltuja. Päivittäisen liikennöitävyyden varmistaminen sekä elinkeinoelämälle tärkeän verkon ylläpito ovat oikeita painopisteitä.

Kuhmon kaupunki korostaa kuitenkin, että perusväylänpidon rahoitustaso on kokonaisuutena riittämätön. Rahoituksen niukkuus johtaa alemman tieverkon kunnan heikkenemiseen, joka on erityisen ongelmallista harvaan asutuilla alueilla. Alempi tieverkko on keskeinen elinkeinoelämän kuljetusyhteyksien kannalta ja liikenneverkko tukee huoltovarmuutta ja kokonaisturvallisuutta. Kuhmon kaupunki muistuttaa, että tieverkon heikkeneminen vaikuttaa suoraan alueen elinvoimaan. Kuhmon kaupunki korostaa, että perusväylänpidon rahoituksen tasoa tulee nostaa ja kohdentaa nykyistä tasapainoisemmin eri alueille.

3. Suunnitteluohjelma

Kuhmon kaupunki esittää, että suunnitteluohjelmassa lisätään painotusta Itä- ja Pohjois-Suomen liikenneyhteyksien kehittämiseen.

Erityisesti tulisi edistää:

- valtatie 5:n ja siihen liittyvien poikittaisyhteyksien kehittämistä

- Kainuun ja Kuhmon tieverkon perusparannusta ja kantavuuden turvaamista
- Itä-Suomen rataverkon kehittämistä ja sen saavutettavuusvaikutuksia

Näiden hankkeiden edistäminen on perusteltua alueellisen saavutettavuuden, elinkeinoelämän toimintaedellytysten, huoltovarmuuden sekä turvallisuuskäytökulmien vuoksi.

4. Investointiohjelma

Kuhmon kaupunki esittää, että investointiohjelmaa tulisi kehittää seuraavasti:

- Investointien kohdentumista tulee tasapainottaa siten, että myös harvaan asutut alueet saavat nykyistä suuremman osuuden kehittämisrahoituksesta.
- Suuret peruskorjaus- ja parantamishankkeet tulee nykyistä laajemmin sisällyttää investointiohjelmaan erityisesti silloin, kun niitä ei voida toteuttaa perusväylänpidon rahoituksella.
- Itäisen Suomen väyläverkon merkitys on korostunut muuttuneessa turvallisuusympäristössä. Tämä tulee huomioida investointien priorisoinnissa. Muutoksilla saavutettaisiin merkittäviä positiivisia vaikutuksia alueellisen elinvoiman, kuljetusvarmuuden ja kokonaisturvallisuuden näkökulmasta.

5. Ohjelmakokonaisuuden esittäminen yhtenä kokonaisuutena

Kuhmon kaupunki pitää erittäin hyvänä, että Väyläviraston ohjelmat on koottu yhdeksi kokonaisuudeksi. Yhtenäinen esitystapa parantaa kokonaiskuvan hahmottamista sekä lisää läpinäkyvyyttä ja vertailtavuutta.

Ohjelmakokonaisuuden rakenne on sinänsä selkeä ja tarkoituksenmukainen. Haasteena on kuitenkin edelleen toimenpiteiden alueellinen kohdentuminen.

6. Muut kommentit

Liikennejärjestelmän tulee turvata koko Suomen saavutettavuus. Nykyinen kehityssuunta lisää alueellista eriytymistä. Itäisen Suomen väyläverkolla on erityinen merkitys huoltovarmuuden, rajaturvallisuuden ja sotilaallisen liikkuvuuden näkökulmasta. Väyläverkon kehittämisessä tulee huomioida myös kaksoiskäytön periaate, jossa infrastruktuuri palvelee sekä siviili- että puolustustarpeita.

Metsä- ja luonnonvaroihin perustuva elinkeinorakenne edellyttää toimivia ja kantavia kuljetusreittejä. Ohjelmakokonaisuudessakin tunnistettu rahoitusvaje on merkittävä. Perusväylänpidon rahoitustason nostaminen on välttämätöntä.

Päätös

Kaupunginhallitus yksimielisesti hyväksyi kaupunginjohtajan päätösehdotuksen.